

**DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE**  
**DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ**

**ORGANIZAREA ADMINISTRATIV  
TERITORIALĂ A CAPITALELOR  
STATELOR EUROPENE**

**studiu documentar**

---

octombrie 2025

*Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților. Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă. Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2024>*

---

**Documentare și sinteză: Dan ALEXANDREANU, consilier parlamentar**  
**DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ**  
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București  
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350,  
E-mail: [doc@cdep.ro](mailto:doc@cdep.ro)

## CUPRINS

|                             |    |
|-----------------------------|----|
| INTRODUCERE.....            | 4  |
| AUSTRIA - VIENA.....        | 8  |
| BELGIA - BRUXELLES .....    | 9  |
| DANEMARCA - COPENHAGA ..... | 11 |
| FRANȚA - PARIS .....        | 13 |
| GERMANIA - BERLIN.....      | 16 |
| ITALIA - ROMA .....         | 19 |
| LITUANIA - VILNIUS.....     | 21 |
| POLONIA - VARȘOVIA.....     | 23 |
| SUEDIA - STOCKHOLM .....    | 24 |
| SPANIA - MADRID .....       | 26 |
| UNGARIA - BUDAPESTA.....    | 28 |
| WEBOGRAFIE .....            | 30 |

## INTRODUCERE

Prezentul studiu cu caracter documentar reliefează practici administrative existente la nivelul unor state europene privind administrarea capitalelor. Administrația capitalelor europene este extrem de diversă, reflectând structurile statale (unitare, federale sau regionalizate) precum și tradițiile istorice corespunzătoare fiecărui stat membru. Nu există un model unic de organizare, însă diferențele majore se observă în gradul de autonomie administrativă și legislativă de care dispun orașele / municipiile cu statut de capitală.

În majoritatea țărilor, capitalele sunt supuse unor regimuri juridice speciale și administrarea lor se efectuează conform cu statutele speciale ale acestora. Capitalele pot fi încadrate în trei mari tipuri de organizare administrativă:

- cu statut de regiune de sine-stătătoare (land sau district) – Berlin (oraș-stat) Viena, Bruxelles etc;
- cu statut de unitate administrativă specială (acestea au legi și competențe sporite comparativ cu alte municipalități) – astfel de exemple sunt Paris, Madrid și București;
- cu statut de simple municipii (Dublin și Lisabona)

În statele puternic unitare și centralizate (precum România, Franța sau Grecia) capitala are, de regulă, un statut administrativ special reglementat printr-o lege națională (dar nu are capacitatea de a emite legi în sensul strict al termenului (act normativ adoptat de un organ legislativ). Capitalele care au competențe legislative (capacitatea de a emite reglementări cu forță de lege la nivel local) se regăsesc în statele cu structură federală sau regionalizată (astfel de capitale fiind Berlin, Viena, Bruxelles, Comunidad de Madrid, Roma Capitale).

În unele cazuri, municipiul capitală are o recunoaștere constituțională multiplă. Astfel, municipalitățile Viena și Berlin<sup>1</sup> sunt nu numai capitalele statului federal, dar și

---

<sup>1</sup> <https://toriboeck.com/blog/2022/1/15/a-gentle-introduction-to-government-in-berlin> Berlinul este un caz specific; administrativ este compus din 12 districte (au fost 23) numite bezirke care funcționează mai mult ca municipalități individuale, autonome, decât ca districte administrative subordonate unei administrații centrale la nivel de oraș (deși nu sunt municipalități complet independente. Bezirk-urile individuale sunt responsabile pentru domenii precum administrarea școlilor și creșelor (cum ar fi sistemul prin care elevii de școală primară sunt repartizați la o școală elementară), emiterea autorizațiilor de construcție (cum ar fi pentru locuințe noi) și, în multe cazuri, pentru întreținerea infrastructurii publice, cum ar fi drumurile și piste de biciclete (deși nu este *întotdeauna* cazul). Fiecare Bezirk are o anumită autonomie în a decide cum va îndeplini aceste sarcini și ce sisteme și procese va institui în jurul lor (deși, bineînțeles, în multe cazuri există legi sau alte reglementări care le limitează capacitatea de a fi *prea* creativi). Fiecare Bezirk are un Bezirksamt (birou districtual) care este autoritatea administrativă respectivă. Bezirksämter sunt conduse fiecare de un singur primar (Bürgermeister\*in). La fel ca la nivel de stat, această persoană este numită de organul parlamentar din cadrul Bezirk-ului (Bezirksverordnetenversammlung sau BVV, vezi mai jos). Pe

capitalele statelor confederate (Landuri), statutul lor fiind recunoscută în *Legea fundamentală* (în plus, statutul juridic al acestor municipii este reglementată și prin *constituția landului*, astfel ele având un statut juridic diferit, ca și capitală a statului reglementată prin Constituția federală și de capitală a Landului - reglementată prin Constituția landului respectiv).

Conform unui studiu al Consiliului Europei, mai multe capitale europene au legi specifice care le reglementează organizarea și funcționarea (așa cum a fost raportat în 2003, cu modificările ulterioare: Berlin, Budapesta, Kiev, Londra, Madrid, Paris, Praga, Varșovia, Tallinn, București etc.). Există și cazuri în care rolul de capitală provine nu din legislația specifică (privind unele municipalități cu rol de capitală) ci decurge din recunoașterea bazată pe tradiție și neapărat nu din consacrarea formală – astfel de cazuri sunt Nicosia, Helsinki, Copenhaga.

Dintre statele foste socialiste un exemplu de menționat este acela al Ungariei, respectiv al capitalei Budapesta. Organizarea administrativă a Budapestei este un sistem de autoguvernare pe două niveluri (municipalitate și 23 de districte, *kerületek*), care îi conferă un statut special în cadrul structurii administrative a țării. Relația dintre aceste două niveluri sunt de egalitate (administrațiile districtuale și Adunarea Generală a Capitalei sunt considerate, în principiu, egale în drepturile lor de bază, neexistând o relație ierarhică strictă) și pe palierul de implementare de relativă autonomie - sarcinile de administrație publică locală sunt implementate în general de către guvernele districtuale. Între cele două nivele nu există raporturi de subordonare. În scopul asigurării eficiente al activității administrației publice al capitalei Ungariei, prin lege sunt delimitate competențele dintre municipiul Budapesta și districtele sale pentru a evita dublarea funcțiilor. Districtele au primari direct aleși de locuitorii respectivelor unități administrative. Capitala în sine are statutul administrativ al unui județ, primarul general al Budapestei (*főpolgármester*), fiind ales direct prin vot universal. În ceea ce privește bugetarea, bugetul Primăriei Generale este administrat pentru a răspunde sarcinilor metropolitane – transport public, administrarea marilor spații verzi, infrastructura majoră, serviciile de sănătate și sociale care excedă capacităților districtelor. Fiecare din cele două categorii de bugete se bazează pe surse proprii de venituri. Astfel, Bugetul Primăriei Generale are ca surse: impozite și taxe proprii, impozitul pe afaceri (o parte semnificativă din impozitul local pe afaceri colectat în Budapesta revine Primăriei Generale), transferuri de la bugetul central și finanțări europene. Din bugetele proprii ale districtelor se asigură administrarea școlilor, grădinițelor și clinicilor locale, gestionarea drumurilor și parcurilor la nivel de district, servicii sociale locale, și colectarea taxelor locale specifice (infrastructura și personalul pentru colectarea acestora). Sursele pentru bugetele locale: impozitul pe

---

lângă primar, fiecare Bezirk are 4 „Bezirksstadtsrät:innen”, care pot fi traduse în sens larg prin „consilieri orășenești”.

afaceri (districtele primesc, de asemenea, o cotă importantă din impozitul pe afaceri generat pe teritoriul lor), taxe locale specifice (proprietate, taxe de parcare, o cotă din impozitul pe profit generat pe teritoriul lor), transferuri de la bugetul general și de la Primăria Generală. Relația "financiară" între niveluri este complexă și generează uneori dispute.

În ceea ce privește principiile bunei administrări, la nivelul Uniunii și al CoE, preocupările în această direcție au generat documente fundamentale precum [Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene](#), [Codul european de bună conduită administrativă](#) care ghidează valorile administrative fundamentale în țările europene. Printre principiile cheie se numără: legalitate și proporționalitate, imparțialitatea și nediscriminarea, calitatea înaltă a serviciilor și legitimitate democratică (administrația este responsabilă și receptivă la procesul democratic).

Capitalele europene sunt simboluri ale suveranității naționale și, în același timp, unități autonome ale administrației locale, fiind profund integrate în structurile administrative ale statelor lor, echilibrând funcțiile lor de centre politice și culturale cu autonomia locală. Variația modelelor de capitale indică existența diversității - de la „orașe-state” dominante, cum ar fi Berlin și Viena, până la capitale descentralizate, cum ar fi Berna și Haga. Indiferent de modelele de organizare, provocările sunt comune și sunt legate de guvernanță, de autonomia financiară și de cooperarea interguvernamentală / interinstituțională. Constatările subliniază diversitatea durabilă a amenajărilor capitalei, modelată de factori istorici, constituționali și de autonomie locală, fără o tendință uniformă, cu toate eforturile de integrare europeană. Capitalele funcționează ca simboluri puternice, comunicând caracteristicile esențiale ale identității unui stat atât pe plan intern, cât și pe plan internațional, au un rol simbolic strâns legat de semnificația lor politică și constituțională, fiind instrumente de promovare a unității și a integrării politice, sociale și culturale în rândul cetățenilor. Capitalele pot fi clasificate pe larg în două tipuri principale: (a) simboluri ale suveranității naționale, care încorporează patrimoniul istoric și cultural al statului-națiune, sau (b) centre funcționale ale unui stat a cărui legitimitate derivă din controlul politic și administrativ. Cel puțin din secolul al XVII-lea, capitalele au servit drept cea mai reprezentativă imagine a unui stat, dobândind în același timp din ce în ce mai multe puteri autonome, combinând în mod unic suveranitatea și autonomia (ca simboluri ale statului și ca unități administrative).

## ASPECTE COMPARATIVE

Marile capitale europene sunt, în general, organizate în districte (sau alte tipuri de subdiviziuni administrative, în scopul administrării de proximitate). Astfel Berlinul este împărțit în 12 districte (Bezirke), care sunt subdivizate în cartiere (Ortsteile); Madridul (municipalitate care este și capitala comunității autonome Madrid) este împărțit în 21 de districte (distritos), care sunt compuse din sectoare (barrios); Parisul are un statut unic atât ca și comună, cât și ca departament, fiind împărțit în arondismente municipale (arondissements administratifs); Roma din punct de vedere administrativ este împărțită în 15 municipalități (Municipi), care au înlocuit fostele circumscripții.

În ceea ce privește autorizațiile de construcție acestea sunt gestionate de autoritățile locale de planificare. În [Franța](#): Autorizația de construire se emite de către primar în numele municipalității sau în numele Statului, în funcție de existența sau inexistența unui plan urbanistic local. Decizia de acceptare sau de refuz a cererii de autorizație de la primărie se ia sub formă de ordin. Refuzul trebuie să fie motivat și să se bazeze pe nerespectarea de către proiect a normelor de urbanism. Este posibilă contestarea acestuia în termen de 2 luni. În **Spania**: un **permiso de obras**, sau autorizație de construire, este o autorizație administrativă emisă de primăria locală (**ayuntamiento**) din Spania. Acesta acordă aprobarea legală pentru efectuarea de lucrări de construcții, renovări, reamenajări, demolări sau extinderi ale unei proprietăți. În Madrid, entitatea responsabilă de emiterea autorizațiilor de construire, cunoscute și sub denumirea de licențe de urbanism, este Consiliul Local Madrid. Un fapt important de reținut este că în capitală există un sistem de procesare care variază în funcție de amploarea proiectului:

- Lucrări majore sau licențe de urbanism: acestea sunt procesate pentru construcții noi sau renovări care afectează structura sau fațada clădirii. Procesul este gestionat prin intermediul biroului online al Consiliului Local Madrid.
- Lucrări minore sau o declarație de responsabilitate: pentru proiecte mai mici, cum ar fi renovările care nu modifică structura, fațada sau aspectul esențial al unei locuințe, se depune o declarație de responsabilitate. Deși lucrările pot începe într-un interval de timp specificat după depunere, Consiliul Local este responsabil pentru revizuirea acesteia
- Pe lângă procesarea directă cu Consiliul Local, se poate recurge la Entitățile de Colaborare în Planificare Urbană [Entidades Colaboradoras Urbanísticas](#) (ECU) pentru a accelera procesarea unor licențe.

## AUSTRIA - VIENA

Orașul are un statut de Oraș-Stat, funcționând simultan ca un municipiu și ca land (unul dintre cele nouă state federale ale Austriei).

### • **Structura legală și administrativă**

Statutul Vienei este definit de Constituția Federală<sup>2</sup> și de Constituția Land-ului Viena<sup>3</sup>.

#### **a) Nivelul de stat federal**

Viena este un land cu drepturi depline.

- **Corpul legislativ** este reprezentată de Dieta Vienei, compusă din consilieri aleși în mod direct. Aceasta adoptă legile Land-ului și votează bugetul.

- **Guvernul land-ului** este condus de Guvernator, care este în același timp și Primarul Vienei.

#### **b) Nivelul de municipiu**

Viena este municipalitate, îndeplinind sarcinile administrative locale:

- **Consiliul local al Vienei** este format din aceiași membri ca și Dieta Land-ului. Acesta adoptă reglementările municipale și stabilește impozitele locale.

- **Administrația locală** este reprezentată de Primarul Vienei și Senatul orașului (similar unui cabinet municipal), care exercită funcțiile executive.

Primarul este cea mai înaltă autoritate politică și administrativă.

### • **Împărțirea administrativ-teritorială**

Viena este împărțită în 23 de districte municipale.

- Districtele Vienei nu sunt unități autonome. Ele sunt unități administrative auxiliare fără competențe legislative proprii.

#### **- Organele de conducere districtuală**

- *Consiliul districtual* este un organ de reprezentare ales direct de cetățenii districtului.

- *Președintele districtual* este șeful executiv al districtului, propus de majoritatea din Consiliul Districtual și numit de Primarul Vienei.

Districtele au competențe delegate, limitate, care privesc în principal administrația de proximitate (probleme de circulație, unele aspecte de urbanism local, întreținerea spațiilor verzi locale) și joacă un rol consultativ în ceea ce privește bugetul și planurile majore ale orașului.

---

<sup>2</sup> <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10000138>

<sup>3</sup> <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrW&Gesetzesnummer=20000308>

### • **Finanțarea**

Finanțarea Vienei, ca oraș-stat, este complexă, combinând resursele unui Land și ale unui municipiu.

- *landul* primește o cotă din impozitele partajate federale;
- *municipalitatea*:
  - **impozite locale** - Percepe taxe și impozite municipale (impozitul pe proprietate, taxe pe deșeuri).
  - **taxa de statut** reprezintă o taxă locală specială percepută de Viena de la angajatori (comparabilă cu impozitul pe forța de muncă).

### • **Deciziile și controlul de legalitate**

- *deciziile legislative* sunt luate de Dieta Vienei (pentru toate competențele de Land și de municipiu).
- *deciziile executive* (regulamente, etc.) sunt luate de Guvernul Land-ului/Senatul Orașului, sub conducerea Primarului.
- *deciziile locale*, administrative, sunt luate de Președinții districtuali și administrația districtuală, în limitele stricte ale competențelor delegate de municipalitate.

Actele administrative sunt supuse controlului legal al Curții Administrative a Land-ului Viena și, la nivel superior, al Curții Supreme Administrative a Austriei.

## **BELGIA - BRUXELLES**

Împărțirea administrativ-teritorială a capitalei Bruxelles este complexă, reflectând structura federală, comunitară și regională unică a Belgiei. Bruxelles este o regiune (Regiunea Capitalei Bruxelles), care este divizată în 19 municipalități autonome.

### • **Structura legală și administrativă**

Statutul și structura administrativă a Bruxelles-ului sunt reglementate în principal de Constituția Belgiei și de Legile speciale privind reformele de stat din 1988-1989 și prin care a fost creată Regiunea Capitalei Bruxelles (1993)<sup>4</sup>.

#### **a) Nivelul regional (Bruxelles-Capitală)**

- Regiunea Capitalei Bruxelles este una dintre cele trei regiuni federale ale Belgiei (alături de Flandra și Valonia) și exercită puteri legislative și executive în domenii regionale.
- *Parlamentul Regiunii Capitalei Bruxelles* adoptă ordonanțe (acte legislative regionale) și votează bugetul regional.

---

<sup>4</sup> [https://www.lachambre.be/kvvcr/pdf\\_sections/publications/jurid/bwhif\\_2.pdf](https://www.lachambre.be/kvvcr/pdf_sections/publications/jurid/bwhif_2.pdf)

- *Guvernul Regiunii Capitalei Bruxelles* este condus de un Ministru-Președinte și include miniștri care gestionează competențele regionale (amenajarea teritoriului, locuințele, transportul public regional, economia, mediul, etc.).

### **b) Nivelul comunitar**

Deoarece Bruxelles-ul este oficial bilingv (comunitățile franceză și olandeză), pe teritoriul său își exercită competențele cele două mari comunități lingvistice ale Belgiei:

- *Comisia Comună Comunitară* - organism care gestionează domenii bi-comunitare (asistență medicală, asistență socială).
- *Comisia Comunitară Franceză* (COCOF) și *Comisia Comunitară Flamandă* (VGC) gestionează competențele comunitare (cultură, educație, formare profesională) pentru populațiile respective.

### **c) Nivelul local**

Regiunea Capitalei Bruxelles este împărțită în 19 municipalități, fiecare având o largă autonomie locală. Acestea au propriile lor structuri de conducere:

- *Consiliul municipal* este organul legislativ local, ales direct.
- *Colegiul Primarului și al Echevinilor* este organul executiv, condus de Primar.

Municipalitățile au competențe în administrația locală de bază (starea civilă, poliția locală, salubritate, autorizațiile de construire la nivel local).

### **• Finanțarea**

Finanțarea se realizează pe mai multe niveluri, conform principiului federalismului și al autonomiei locale.

#### **a) finanțarea regională**

- *Legea specială de finanțare* stabilește alocarea de fonduri de la bugetul federal către Regiunea Capitalei Bruxelles.
- Veniturile proprii regionale sunt reprezentate de taxele regionale (taxe de înregistrare pentru vehicule, impozitul pe proprietate), care sunt stabilite de regiune.

#### **b) finanțarea comunitară**

Comunitățile (franceză și flamandă) primesc fonduri de la bugetul federal și le alocă apoi comisiilor comunitare din Bruxelles (COCOF și VGC) pentru a-și îndeplini sarcinile (finanțarea școlilor, activităților culturale, etc.).

### **c) finanțarea municipală**

#### **- fondul comunelor**

O mare parte a veniturilor comunelor provine din acest fond regional, care redistribuie fondurile regionale și federale pe baza unor criterii demografice și socio-economice.

#### **- impozite municipale**

Fiecare localitate are dreptul de a percepe impozite și taxe proprii, cum ar fi suprataxe la impozitul pe venitul persoanelor fizice și la impozitul pe proprietate. Aceste suprataxe variază de la o localitate la alta, ceea ce explică diferențele fiscale din interiorul Bruxelles-ului.

#### **• Deciziile și controlul de legalitate**

##### **- Procesul decizional**

###### **- nivel regional**

Deciziile majore de politică publică (ordonanțe) sunt luate de Parlamentul Regional. Guvernul Regional le implementează.

###### **- nivel municipal**

Consiliul municipal decide asupra chestiunilor locale (regulamente comunale, buget local). Colegiul implementează aceste decizii.

#### **- Controlul legalității**

##### **- controlul ierarhic și de tutelă**

Actele municipalităților sunt supuse controlului de legalitate și, în unele cazuri, de oportunitate (tutelă administrativă) exercitat de Regiunea Capitalei Bruxelles sau, pentru anumite domenii, de Guvernul Federal.

##### **- Curțile de Justiție**

Respectarea legii și a Constituției este asigurată de instanțele judecătorești și administrative belgiene, inclusiv de Curtea Constituțională și Consiliul de Stat.

## **DANEMARCA - COPENHAGA**

Structura administrativă a capitalei Copenhaga este gestionată în principal de o singură unitate de autoguvernare locală, Municipiul Copenhaga, care are un statut special prevăzut de legislația daneză.

#### **• Structura administrativ-teritorială**

Sistemul danez de autoguvernare locală (municipalități și regiuni) este extrem de decentralizat și este reglementat de Legea privind guvernarea locală<sup>5</sup>.

---

<sup>5</sup> <https://www.elections.im.dk/media/22544/act-on-local-government.pdf>

- Copenhaga este unul dintre cele 98 de municipii ale Danemarcei, dar beneficiază de reguli speciale (de exemplu, un număr mai mare de consilieri). Nu este divizată în districte autonome (precum Budapesta) sau în municipii descentralizate (precum Roma), ci este guvernată ca o singură entitate municipală.

- *Diviziunile interne (zone administrative)*

Deși există diviziuni interne (cartiere sau zone statistice), acestea sunt folosite în scopuri administrative sau de planificare și nu au organe de autoguvernare sau bugete proprii separate.

- **Nivelul regional** - Copenhaga face parte din Regiunea Hovedstaden (Regiunea Capitalei), una dintre cele cinci regiuni daneze. Regiunile sunt responsabile în principal pentru serviciile de sănătate publică și spitale, dar nu au dreptul de a colecta taxe.

• **Structura de decizie**

- **corpul legislativ**

- *Consiliul Local/Reprezentanța Cetățenilor* este organul suprem de decizie al municipalității, compus din 55 de consilieri (număr maxim permis de lege). Principalele competențe: Adoptă bugetul anual, stabilește rata impozitului local pe venit, decide asupra politicilor publice locale (școli, servicii sociale, urbanism) și aprobă reglementările municipale.

- **corpul executiv** este reprezentat de *Primarul General* care prezidează Consiliul Local și Comitetul de Finanțe și este responsabil de coordonarea generală.

- **comitete de specialitate**

Municipalitatea folosește un sistem de comitete permanente (finanțe, cultură, sănătate, tehnic și mediu, etc.), care au atribuții executive și de pregătire a deciziilor. Fiecare comitet este condus de un Primar, care are rol de conducere administrativă în domeniul său (un sistem de management administrativ partajat între Primarul General și primarii de comitet).

• **Finanțarea**

Finanțarea municipalităților daneze se bazează pe un grad înalt de autonomie fiscală locală, încadrată într-un sistem național de egalizare financiară.

- **impozitele locale**

Municipalitățile sunt singurul nivel administrativ din Danemarca (în afara Guvernului central) care are dreptul de a colecta taxe.

- **impozitul local pe venit** reprezintă cea mai mare sursă de venit. Municipality Copenhaga stabilește anual rata impozitului local pe venitul personal (în limitele stabilite prin acordurile cu Guvernul Central).

- **granturi de stat**

Sunt subvenții generale (nealocate unui scop anume) acordate de Guvernul Central, menite să echilibreze discrepanțele dintre veniturile din taxe și cheltuielile estimate ale fiecărei municipalități, asigurând un nivel uniform de servicii publice la nivel național.

- **rambursări și finanțare**

Municipality plătește servicii publice (pensii) și este ulterior rambursată integral sau parțial din bugetul de stat pentru sarcinile delegate de la nivel central.

• **Deciziile și controlul de legalitate**

- Deciziile majore (politici și buget) sunt luate de *Consiliul Local* prin vot. Deoarece comitetele sunt alcătuite pe bază de reprezentare proporțională, chiar și minoritatea politică are o influență asupra deciziilor.

- **Negocierea bugetară**

Autonomia fiscală a Copenhagăi este exercitată în cadrul unui Acord Financiar anual negociat între Guvernul Central și Asociația Autorităților Locale Daneze, care stabilește plafoane generale de cheltuieli și rate de impozitare.

Guvernul Central supraveghează legalitatea actelor municipalității (control de legalitate), dar nu și oportunitatea acestora (control de oportunitate), respectând autonomia locală.

Nu există curți administrative separate în Danemarca. Revizuirea legalității deciziilor administrative este efectuată de instanțele de drept comun.

## **FRANȚA - PARIS**

Capitala Franței, Paris, este o structură teritorială care beneficiază de un statut special reglementat în principal de Codul General al Colectivităților Teritoriale<sup>6</sup> și de legi specifice, în special de Legea privind organizarea administrativă a Parisului, Marsiliei și Lyon-ului și a instituțiilor publice de cooperare intercomunală<sup>7</sup>.

---

<sup>6</sup> [https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte\\_lc/LEGITEXT000006070633/](https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070633/)

<sup>7</sup> <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000880033>

Împărțirea administrativ-teritorială a capitalei Paris este un sistem unic în Franța, deoarece capitala funcționează simultan ca o municipalitate și ca un departament (unitate administrativă).

- **Nivelul superior: municipalitate și departament**

- *colectivitate unică*

Parisul este o colectivitate teritorială cu un statut special care cumulează o serie de competențe. Această colectivitate este condusă de Consiliu și de Primar.

- **Nivelul intermediar: arondismente**

Orașul este împărțit în 20 de arondismente municipale, numerotate în spirală de la centru spre exterior.

- *arondismentele*

Sunt subdiviziuni administrative ale municipalității, nu au personalitate juridică proprie, dar servesc la organizarea serviciilor de proximitate și a democrației locale.

- Fiecare arondisment are un Consiliu de arondisment format din consilieri de arondisment și consilieri de Paris (aleși în arondismentul respectiv) și un Primar de arondisment, care este ales de Consiliul de Arondisment.

Aceștia se ocupă de sarcini delegate de Primăria Parisului, cum ar fi gestionarea școlilor primare, a parcurilor locale, emiterea de avize și administrarea registrului electoral.

- **Reforma din anul 2020**

O reformă majoră intrată în vigoare în 2020 a simplificat administrarea centrală a orașului prin:

- **sectorul "Paris Centru"**

Primele patru arondismente istorice (1er, 2e, 3e și 4e) au fost comasate într-un singur sector administrativ numit "Paris Centru". Acest nou sector unic este guvernat de un singur Consiliu de sector și un singur Primar de sector (care înlocuiesc cele patru administrații separate anterioare).

- **arondismentele de la 5 la 20**

Celelalte 16 arondismente (de la 5e la 20e) și-au menținut structura, dar funcționează de acum sub același cadru legal cu "Paris Centru".

În concluzie, deși Parisul este administrat la nivel superior ca o singură entitate, împărțirea teritorială operațională este formată din 17 entități administrative de proximitate:

- Paris Centru (fostele arondismente 1, 2, 3 și 4)
  - Arondismentele 5-20 (16 arondismente individuale)

## • **Structura administrativă**

### **A. Corpul deliberativ - Consiliul**

- *rol* - Acționează simultan ca un Consiliu Municipal și Consiliu Departamental. Este autoritatea deliberativă supremă a orașului.

- *componență* - Este format din 163 de consilieri, aleși prin sufragiu universal direct pe o durată de șase ani.

- *competențe principale* - votează bugetul orașului; stabilește politicile locale (urbanism, transport, locuințe, mediu, cultură etc.); numește membrii executivului.

### **B. Corpul executiv: Primarul**

Este președintele Consiliului Parisului și șeful executiv al orașului. Este ales de Consiliu dintre membrii săi.

- *Competențe principale* - Pregătește și execută hotărârile Consiliului. Este șeful administrației municipale și departamentale. Reprezintă statul pe plan local în anumite domenii (de exemplu, ofițer de stare civilă, poliție administrativă).

### **C. Administrația la nivel de arondisment**

Fiecare arondisment/sector are un Consiliu de arondisment și un Primar de arondisment, cu competențe consultative și de gestiune a serviciilor de proximitate (școli primare, parcuri locale), majoritatea deciziilor majore rămânând la nivelul Consiliului Parisului.

## • **Finanțarea**

Finanțarea capitalei Paris este reglementată de CGCT și de Legile finanțelor publice, având surse specifice atât pentru funcția de municipiu, cât și pentru cea de departament.

### **- impozite locale**

a) taxa pe proprietățile construite (TFPB).

b) taxa funciară pe proprietățile neconstruite (TFPNB).

c) taxa pe activitatea economică (CVAE) și alte contribuții economice.

Consiliul Parisului votează anual ratele de impozitare aplicabile în limitele stabilite de legea națională.

### **- transferuri și subvenții de stat**

a) dotarea globală de funcționare - o sumă anuală transferată de stat pentru a contribui la cheltuielile de funcționare.

b) alocații pentru investiții - subvenții specifice pentru proiecte majore (transport, locuințe).

**- venituri din servicii și gestiune**

a) venituri generate de serviciile publice oferite (tarife pentru transport, creșe, cantine școlare).

b) venituri din gestiunea patrimoniului imobiliar al orașului (chirii, vânzări de active).

**• Deciziile și controlul de legalitate**

Deciziile luate de autoritățile Parisului sunt supuse unui control legal strict.

**- Procesul decizional**

Propunerile de decizie sunt inițiate de Primar sau de membrii Consiliului. Deciziile majore (buget, politici) sunt adoptate prin **deliberări** votate de majoritatea membrilor Consiliului Parisului.

Primarul ia decizii individuale numite "ordine" în limitele competențelor sale (regulamente de circulație, autorizații de construire).

**- Controlul de legalitate**

Este realizat de către Prefectul de Poliție și Prefectul de Regiune sau Departament. În Franța, un reprezentant al statului (Prefectul) exercită un control de legalitate a priori și a posteriori asupra actelor colectivităților teritoriale. Actele supuse controlului sunt deliberările Consiliului, ordinele Primarului și contractele administrative.

Orice decizie considerată ilegală de către Prefect poate fi atacată în fața Tribunalului Administrativ.

**- Controlul financiar**

Curtea Regională de Conturi este organismul de control extern care verifică gestiunea financiară a orașului (buget, conturi, utilizarea fondurilor publice).

**GERMANIA - BERLIN**

Structura administrativă a Berlinului este deosebită în Germania, deoarece orașul este simultan un municipiu și un land (stat federal), fiind denumit Oraș-Stat.

Reglementarea legală principală este asigurată de Constituția Berlinului<sup>8</sup> și, la nivel federal, de Legea Fundamentală a Republicii Federale Germania<sup>9</sup>.

---

<sup>8</sup> <https://www.berlin.de/rbmskzl/politik/senat/verfassung/>

<sup>9</sup> <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/BJNR000010949.html>

## • **Structura legală și administrativă**

Berlinul funcționează pe un sistem administrativ cu **două niveluri**, în care organele centrale exercită atât funcțiile de Stat, cât și pe cele municipale.

### - **Nivelul statului / nivelul central**

Acesta este nivelul superior, responsabil cu politicile fundamentale, legislația Statului Federal Berlin și ordinea generală.

#### **a) Corpul legislativ (decizii)**

- *Camera Reprezentanților* este Parlamentul Statului Berlin. Este ales în mod direct, adoptă legile Statului și votează bugetul.

- *Senatul Berlinului* este Guvernul Statului și al orașului. Este condus de Primarul Guvernator, care este ales de Camera Reprezentanților.

Senatul este format din Primarul Guvernator și până la zece Senatori (echivalentul miniștrilor Landului). Senatul stabilește liniile directoare ale politicii de guvernare și administrează afacerile orașului la nivel central (poliția, finanțe, universități).

#### **b) Administrația districtuală**

Berlinul este împărțit în 12 *districte*, rezultate în urma unei reforme administrative majore din 2001.

Districtele nu sunt municipalități independente și nu au personalitate juridică proprie. Ele sunt unități administrative ale orașului-stat.

Organele de conducere districtuală sunt următoarele:

- *Adunarea reprezentanților districtuali* reprezintă un "mini-parlament" local ales direct de cetățeni. Deși face parte formal din administrația executivă, funcționează ca un organ consultativ și de control.

- *Oficiul districtual* este organul executiv al districtului, condus de Primarul districtual și alți consilieri districtuali, aleși de Adunarea reprezentanților. Aceste entități se ocupă de servicii de bază și de proximitate, cum ar fi școlile, parcurile locale, birourile cetățenești și planificarea urbană la nivel local. Deciziile lor pot fi revocate de Senatul Berlinului.

## • **Finanțarea**

Finanțarea Berlinului este un aspect central al statutului său de Land. Este reglementată de Constituția Germaniei și Legea Egalizării Financiare Federale.

Sursele de venit sunt:

**- impozite comune**

Cota-parte din impozitele federale și ale Landurilor (de exemplu, impozitul pe venit, TVA), care constituie cea mai mare sursă de venit.

**- egalizarea financiară**

Ca Land cu un statut financiar istoric fragil, Berlinul primește transferuri din fondul de egalizare financiară de la Landurile mai bogate.

**- impozite locale**

Venituri din taxe locale specifice (deși mai puțin semnificative decât impozitele comune).

**- credite și împrumuturi**

Utilizate pentru finanțarea investițiilor majore.

**• Deciziile și controlul de legalitate**

**a) procesul decizional**

**- legislația la nivel de stat**

Camera Reprezentanților adoptă legi, iar Senatul le implementează. Legile adoptate de Berlin sunt aplicabile pe întreg teritoriul Landului.

**- controlul ierarhic**

Deciziile majore sunt luate la nivelul Senatului. Administrațiile districtuale funcționează sub supravegherea ierarhică a Senatului.

**- participare cetățenească**

Constituția permite participarea directă a cetățenilor prin instrumente de democrație directă, cum ar fi referendumurile la nivel de Stat și consultări la nivel de district.

**b) controlul de legalitate**

- Curtea Constituțională a Landului Berlin controlează respectarea Constituției Berlinului.

- Curtea de Conturi este un organism independent care auditează gestiunea financiară și economică a Statului Berlin și a administrațiilor districtuale.

- Controlul guvernamental este exercitat de Senat, care exercită controlul administrativ și legal asupra oficiilor districtuale.

## ITALIA - ROMA

Structura administrativă a Romei este definită de statutul său special de Capitală, recunoscut prin Constituție și reglementat în detaliu printr-o legislație specifică, în special Legea nr. 56/2014<sup>10</sup> și statutul local.

### • **Structura administrativ-teritorială**

Roma are un statut hibrid complex, fiind în același timp o municipalitate și o componentă a Orașului Metropolitan Roma Capitală, o entitate cu atribuții speciale de capitală.

#### **a) Nivelul central (municipalitate)**

Este principala autoritate de autoguvernare și deținătoarea competențelor de decizie.

##### **- Corpul legislativ**

Adunarea Capitolină este echivalentul Consiliului Local și este compusă din consilieri aleși direct. Ea adoptă regulamentele, planul urbanistic general și bugetul.

##### **- Corpul executiv**

Este reprezentat de Primar, ales direct. Primarul reprezintă oficial orașul și conduce Consiliul (echivalentul executiv/cabinetului). Primarul are competențe sporite, tipice unui oraș-capitală.

- **Statutul special** - Legea conferă Romei funcții și atribuții suplimentare, care o diferențiază de municipalitățile obișnuite, legate de statutul său de capitală națională (ex: relația cu Parlamentul, Guvernul și entitățile internaționale).

#### **b) Împărțirea administrativ-teritorială**

Teritoriul Romei este împărțit în 15 unități administrative (municipii), care au un grad de autonomie.

##### **- Statutul municipiilor**

Acestea nu sunt unități de autoguvernare complet autonome (precum districtele Budapestei), ci unități de descentralizare administrativă și politică subordonate Romei Capitale.

---

<sup>10</sup> <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2014-04-07;56>

- *Structuri de conducere*

- Consiliul municipiilor este un organ legislativ local, ales direct de cetățenii din municipiul respectiv.
- Președintele municipiului este șeful executiv al municipiului, ales în mod direct de cetățeni.

Municipiile exercită funcții administrative de proximitate delegate de administrația centrală a Capitalei (servicii de registru civil, întreținerea școlilor primare, întreținerea parcurilor locale, probleme de urbanism la scară mică). Ele au un rol consultativ în ceea ce privește deciziile majore care le afectează.

• ***Finanțarea***

Sistemul financiar al capitalei este guvernat de principiile autonomiei fiscale.

- ***Veniturile proprii***

Provin din impozite și taxe locale (taxa pe proprietate, taxa pe deșeuri, alte taxe locale). Roma are dreptul de a stabili anumite cote de impozitare în limitele legii.

- *fonduri de transfer de stat*
- Roma primește fonduri de la Guvernul Central pentru a acoperi costurile aferente funcțiilor sale de capitală (ex: securitate, menținerea instituțiilor centrale).
- *bugetul unic și fonduri delegate*

Adunarea Capitolină adoptă bugetul unic al orașului. O parte din acest buget este alocată fiecărui municipiu pentru a-și îndeplini sarcinile delegate. Municipiile nu au autonomie fiscală proprie, ci gestionează fonduri alocate de municipalitatea centrală.

• ***Deciziile și controlul de legalitate***

- deciziile politice și bugetare sunt luate de Adunarea Capitolină și promulgate de Primarul Capitalei.
- Primarul ia deciziile cheie privind marile proiecte, infrastructura și serviciile strategice.
- Președinții de municipii și Consiliile lor iau decizii în sfera lor de competență (serviciile locale delegate) și propun rezoluții sau avize consultative.

Actele administrației Romei Capitale și ale Municipiilor sunt supuse controlului legal al Curții de Conturi, care verifică utilizarea fondurilor publice, și controlului judiciar al Tribunalelor Administrative Regionale (TAR).

În fiecare an, administrația prezintă „**Raportul către oraș**”, un instrument util pentru a reflecta asupra stării capitalei și a muncii depuse de primărie și de administrație. Raportul servește, de asemenea, drept bază pentru construirea unui dialog continuu și productiv cu orașul, în toate componentele sale sociale și economice (mediul de afaceri, mediul asociativ, comunitățile cu interese și profiluri diverse etc. Raportul pentru anul 2024 poate fi consultat [aici](#). Trebuie spus că primăria Romei este foarte activă în [a actualiza diverse date statistice de interes general](#) (piața muncii, oferte de formare, accidente de muncă, bunăstarea sănătatea etc).

## LITUANIA - VILNIUS

În Lituania, capitala Vilnius este condusă ca o singură unitate de autoguvernare locală, denumită [Municipalitatea orașului Vilnius](#).

Structura, finanțarea și procesul decizional sunt reglementate în principal prin Constituția Republicii Lituania și Legea privind autoguvernarea locală<sup>11</sup>.

### • **Structura administrativ-teritorială**

Lituania are un sistem de autoguvernare locală cu un singur nivel format din 60 de municipalități. Regiunile nu sunt entități de autoguvernare.

#### **a) Nivelul municipal**

- *Structura legislativă* este reprezentată de Consiliul Municipal. Este organul de decizie ales direct de cetățenii municipiului pentru un mandat de patru ani.

Acesta stabilește bugetul local, aprobă taxele și tarifele locale (în limitele legii), stabilește politicile locale și alege/numește directorii executivi ai municipalității.

#### **b) Conducerea executivă**

- *Primarul* este ales direct de cetățeni (spre deosebire de sistemele parlamentare locale unde este ales de Consiliu). Primarul prezidează Consiliul și are o autoritate sporită în coordonarea generală.

---

<sup>11</sup> <https://eu.vlex.com/vid/local-government-in-lithuania-394138950>

- **Directorul Administrației Municipale** este un funcționar public numit de Consiliu la propunerea Primarului. El este responsabil cu gestionarea administrației de zi cu zi și implementarea deciziilor Consiliului și ale Primarului.

### **c) Subdiviziuni interne - Cartierele**

Municipalitatea Vilnius este împărțită în subdiviziuni teritoriale numite cartiere (echivalentul aproximativ al unor districte administrative).

Acestea nu sunt unități de autogovernare autonomă, ci subunități administrative. Sunt conduse de un Lider de Cartier, care este un funcționar public numit de Directorul Administrației Municipale.

La nivelul acestor structuri se organizează comunități locale și Consilii de Cartier, formate din voluntari aleși de rezidenți, care facilitează participarea cetățenilor la administrarea locală, dar nu au putere de decizie legislativă sau bugetară proprie.

### **• Finanțarea**

Municipalitățile din Lituania au bugete independente, dar depind în mare măsură de transferurile de la bugetul de stat.

### **- Venituri din impozite**

Cea mai mare parte a veniturilor fiscale locale provine din Impozitul pe Venitul Persoanelor Fizice (PIT). Cota-parte din PIT alocată municipalității Vilnius este stabilită anual prin legea bugetului de stat și variază de la an la an.

Municipalitățile au dreptul de a impune și colecta anumite taxe și tarife locale (taxa pe teren, taxa pe proprietate, taxe pentru servicii) în limitele și procedurile stabilite de legile naționale.

### **- Subvenții și transferuri**

Municipalitatea primește subvenții de la bugetul de stat pentru îndeplinirea funcțiilor delegate (sănătate, educație) și face parte din Mecanismul de Egalizare Fiscală care are rolul de a echilibra diferențele de venituri între municipalități.

### **• Deciziile și controlul de legalitate**

Procesul decizional este guvernat de principiul autonomiei locale, dar cu o supraveghere strictă din partea statului.

- Actele administrative emise de Municipalitate (Consiliu sau Primar) sunt supuse controlului de legalitate.

- Lituania are un sistem de instanțe administrative, separate de instanțele civile, care audiază litigiile ce decurg din relațiile de drept administrativ și public, inclusiv contestațiile împotriva deciziilor municipale (decizii de urbanism, asistență socială, etc).

## POLONIA - VARȘOVIA

Structura administrativ-teritorială a Varșoviei este un caz special în sistemul de guvernare locală al Poloniei, fiind reglementată printr-o lege specială, care îi conferă un statut hibrid de municipiu și district în același timp.

### • **Structura legală și administrativă**

Statutul unic al Varșoviei, denumit oficial "Orașul Capitală Varșovia", este stabilit prin Legea privind sistemul Orașului Capitală Varșovia<sup>12</sup>

Capitala Poloniei are un singur buget care combină veniturile și cheltuielile celor două niveluri.

- *Consiliul orășenesc* al Varșoviei este format din 60 de consilieri aleși prin vot direct. Acesta adoptă bugetul, regulamentele locale, planurile de dezvoltare spațială și stabilește direcțiile de activitate.

- *Corpul executiv* este reprezentat de Primarul Varșoviei, ales direct de cetățeni. Primarul este șeful executivului, administrează bugetul, conduce afacerile cotidiene și reprezintă orașul.

### • **Structura administrativ-teritorială**

Varșovia este subdivizată în 18 districte, care sunt unități auxiliare de administrație locală.

Districtele nu au personalitate juridică și nu pot deține proprietăți, fiind entități de administrație de proximitate.

#### - **Organele de conducere districtuală:**

##### - *Consiliul districtual*

Organul de decizie la nivel de district, ales direct de locuitorii districtului. Acesta monitorizează activitatea executivă locală și propune rezoluții Consiliului Orășenesc.

##### - *Primarul districtual*

Este șeful executiv al districtului, ales de Consiliul Districtual (nu direct de cetățeni) și responsabil de serviciile locale delegate.

Districtele gestionează majoritatea serviciilor publice de bază pentru cetățeni (înmatriculări auto, înregistrări de domiciliu, administrația școlilor primare și gimnaziale, facilități sportive și culturale locale).

### • **Finanțarea**

Sistemul financiar al Varșoviei urmează Legea poloneză privind Finanțele Publice și Legea privind Sistemul Orașului Capitală Varșovia, reflectând statutul său de comună cu drepturi de district.

#### - **impozite locale**

---

<sup>12</sup> <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20020410361>

Impozitul pe proprietate (teren, clădiri), taxe pe mijloacele de transport, taxe și tarife pentru servicii (salubritate, apă etc.).

**- cota din impozitele de stat**

Varșovia primește o cotă fixă din Impozitul pe Venitul Persoanelor Fizice (PIT) și din Impozitul pe Profitul Corporațiilor (CIT) colectate pe teritoriul său. Această participare reprezintă o parte semnificativă din venituri.

**- transferurile bugetare** sunt reprezentate de subvențiile generale, respectiv fonduri alocate de la bugetul central pentru finanțarea sarcinilor generale și subvenții specifice, fonduri alocate pentru sarcini delegate de guvernul central (educație, securitate socială).

Orașul poate contracta împrumuturi și emite obligațiuni pentru finanțarea investițiilor majore (infrastructură, transport public), respectând limitele de îndatorare impuse de legea poloneză.

## **SUEDIA - STOCKHOLM**

Capitala Suediei, Stockholm, este administrată ca o Municipality autonomă, reglementată de Legea privind guvernarea locală<sup>13</sup>. Sistemul se caracterizează printr-o descentralizare puternică și o autonomie fiscală semnificativă.

**• Structura administrativ-teritorială**

Stockholm este o municipalitate de sine stătătoare, dar este împărțită intern în unități administrative pentru a facilita furnizarea serviciilor locale.

**a) Nivelul municipal**

**- corpul legislativ** - *Consiliul local* este cel mai înalt organism de decizie, format din politicieni aleși direct de cetățenii din Stockholm la fiecare patru ani. Acesta stabilește rata impozitului local, adoptă bugetul anual și formulează politicile majore.

**- corpul executiv** - *Comitetul Executiv al Orașului* este echivalentul executivului municipal, ales de Consiliul Local, responsabil cu conducerea și coordonarea activității municipalității.

**- conducerea politică** - *Primarul General* și viceprimarii formează *Consiliul Primarilor*, care pregătește tematica ce trebuie abordată de Comitetul Executiv.

---

<sup>13</sup> <https://www.government.se/contentassets/9577b5121e2f4984ac65ef97ee79f012/the-swedish-local-government-act>

### **b) Descentralizarea - Consiliile de district orășenesc**

Municipalitatea Stockholm este împărțită în *districte*, fiecare având un Consiliu de District Orășenesc.

Aceste consilii nu sunt unități de autoguvernare complet autonome (nu colectează taxe), ci sunt organisme politice de descentralizare administrativă.

Sunt responsabile pentru serviciile de proximitate, cum ar fi asistența socială și îngrijirea vârstnicilor, îngrijirea copiilor și școlile preșcolare, activitățile de petrecere a timpului liber la nivel local.

### **c. Nivelul regional**

Stockholm face parte din *Regiunea Stockholm*. Regiunile sunt responsabile în principal pentru sistemul de sănătate publică (spitale și îngrijire medicală generală) și transportul public (în cooperare cu municipalitățile).

#### **• Finanțarea**

Cadrul legal este stabilit de Instrumentul de Guvernare al Suediei și de Legea privind guvernarea locală.

Sistemul suedez de finanțare locală este unul dintre cele mai autonome din Europa, fiind garantat constituțional.

#### **- Impozitul local pe venit**

Municipalitatea Stockholm are dreptul de a stabili rata impozitului local pe venitul personal (taxa municipală). Acesta este principala sursă de venit, reprezentând peste 50% din bugetul municipal.

#### **- Taxe și tarife**

Venituri generate din tarifele percepute pentru servicii (apă, salubritate, îngrijirea copiilor).

#### **- Granturi de stat și egalizarea fiscală**

Municipalitatea primește granturi de stat și face parte dintr-un sistem național de egalizare fiscală. Acest sistem echilibrează diferențele de venituri din taxe și de nevoi de cheltuieli între municipalități, asigurând tuturor un nivel comparabil de resurse pe cap de locuitor.

#### **• Deciziile și controlul de legalitate**

- Consiliul Local adoptă Bugetul și Planul de Activitate, care ghidează toate operațiunile locale. În cadrul acestui buget, resursele sunt alocate Comitetului executiv și, mai departe, Consiliilor de district orășenesc pentru sarcinile delegate.

- Deciziile municipale pot fi atacate în instanțele administrative de către membrii municipalității, care contestă legalitatea (respectarea legii și a procedurii), nu oportunitatea deciziei.

## **SPANIA - MADRID**

Administrația publică a Madridului este reglementată de Constituția Spaniei din 1978, Legea privind bazele regimului local<sup>14</sup> și legislația specifică a Comunității autonome Madrid<sup>15</sup>.

### **• Structura administrativ-teritorială**

Capitala Spaniei este organizat ca o singură entitate administrativă la nivel de municipalitate, dar este subdivizată în districte pentru administrarea de proximitate.

- Municipiul Madrid reprezintă nivelul administrativ unic al orașului, cu personalitate juridică proprie.

- Orașul este împărțit în 21 de *districte*. Acestea nu au personalitate juridică proprie; ele sunt subdiviziuni administrative menite să descentralizeze gestiunea municipală și să faciliteze participarea cetățenilor.

- Fiecare district este împărțit la rândul său în *cartiere*.

### **- administrarea la nivel de district**

- Fiecare district are un Consiliu de District, care este organul de conducere.

- Consiliul de District este condus de un Consilier-Președinte, care este numit direct de Primarul Madridului

- Districtele au competențe delegate de municipalitate, axate pe servicii de proximitate, facilități culturale și sportive locale și promovarea participării cetățenilor.

### **• Reglementarea legală a structurii și deciziilor**

Administrația municipală a Madridului este guvernată de organele stabilite prin Legea spaniolă a regimului local și de regulamentele interne specifice municipalității.

### **- Corpul deliberativ**

*Plenul* este organul suprem de guvernare a municipalității care ia deciziile majore. Este format din consilieri, aleși prin vot universal direct.

---

<sup>14</sup> <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1985-5392>

<sup>15</sup> <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1983-6317>

Competențe principale - stabilește politicile municipale, adoptă reglementările generale, aprobă bugetul și planurile urbanistice majore.

**- *Corpul executiv***

- *Primarul* este șeful executivului, ales de consilierii din Plen.

Reprezintă municipalitatea, conduce administrația, execută deciziile Plenului și numește Consilierii-Președinți de District.

- *Guvernul local* este compus din Primar și un număr de consilieri. Se ocupă cu administrarea curentă a afacerilor municipale și exercită funcții delegate de Primar sau de Plen.

**• *Finanțarea***

Finanțarea administrației Madridului este reglementată de Decretul legal-legislativ nr. 2/2004<sup>16</sup>, care aprobă textul consolidat al Legii privind finanțele locale.

**- *venituri proprii***

*a) impozite directe*

- impozitul pe bunurile imobile (IBI), cea mai importantă sursă.
- impozitul pe activitățile economice (IAE).
- impozitul pe vehicule cu tracțiune mecanică.

*b) taxe și tarife*

Încasări pentru servicii specifice (ex: colectarea gunoiului, licențe de construcție).

**- *transferuri de stat și regionale***

*a) participarea la veniturile statului*

Cota-parte din impozitele generale ale Statului (TVA, impozit pe venit) transferată către municipalități.

*b) transferuri de la comunitatea autonomă Madrid*

Finanțare pentru competențe delegate de la nivel regional (de exemplu, anumite cheltuieli de sănătate sau educație).

**- *datorii și operațiuni de credit***

Sunt reprezentate de contractarea de împrumuturi pe termen scurt sau lung pentru finanțarea investițiilor publice.

---

<sup>16</sup> <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2004-4214>

## UNGARIA - BUDAPESTA

Administrația Budapestei este guvernată de un sistem dual unic, împărțind responsabilitățile între municipalitatea capitalei și cele 23 de districte autonome.

### • **Structura administrativ-teritorială**

Budapesta are statut de municipiu (capitală) și este divizată în 23 de districte. Reglementarea legală principală este oferită de Legea Fundamentală a Ungariei și de Legea privind administrațiile publice locale<sup>17</sup>.

#### **a. Nivelul capitalei**

Municipalitatea Capitalei este organismul de autogovernare pentru întregul oraș, având competențe generale.

##### **- Corpul legislativ**

**Adunarea Generală a Budapestei** cuprinde 33 de membri, incluzând Primarul General (ales direct), 23 de primari de district (câștigătorii alegerilor din fiecare district) și 9 reprezentanți aleși pe liste de partid.

Competențe: adoptă ordonanțe municipale, stabilește bugetul general al orașului, planifică dezvoltarea urbană majoră, gestionează transportul public, marile infrastructuri și serviciile care afectează mai multe districte.

##### **- Corpul executiv**

**Primarul General** este ales direct. Acesta prezidează Adunarea Generală și conduce aparatul administrativ al Capitalei.

#### **b) Nivelul districtual**

Fiecare dintre cele 23 de districte este o unitate de autogovernare locală separată și autonomă.

**- Corpul legislativ** este Adunarea Reprezentanților Districtului, aleasă direct.

##### **- Corpul executiv** - Primarul districtului

Districtele gestionează majoritatea serviciilor publice de bază și de proximitate, cum ar fi întreținerea străzilor la nivel local, colectarea deșeurilor, școlile primare și grădinițele, sănătatea primară și asistența socială.

Spre deosebire de sistemul Vienei sau al Parisului, în Budapesta, cele 23 de districte sunt autorități locale autonome (cu buget și patrimoniu propriu), nu simple unități administrative subordonate Primăriei Generale.

---

<sup>17</sup> <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1800125.tv>

- **Finanțarea**

Sistemul de finanțare reflectă structura duală, dar este dependent de bugetul central și de mecanismele de partajare a veniturilor.

- **Finanțarea primăriei capitalei**

- **impozite partajate** - o cotă din impozitele naționale, alocată Budapestei.

- **venituri proprii**

Taxe municipale, venituri din administrarea proprietăților și instituțiilor (de exemplu transportul public), și taxe de dezvoltare.

- **contribuții districtuale** - unele costuri comune sunt finanțate prin contribuții din partea bugetelor districtuale.

- **Finanțarea districtelor**

- **impozite locale proprii**

Dreptul de a percepe impozite locale (impozitul local pe afaceri, impozitul pe proprietate), deși nivelul acestora este adesea restricționat sau influențat de reglementările centrale.

- **transferuri de stat**

Subvenții de la bugetul central pentru îndeplinirea sarcinilor obligatorii (educație, sănătate).

- **cota de impozite partajate**

O parte a veniturilor din impozitul local pe afaceri și alte taxe sunt distribuite de la nivelul Capitalei către districte.

- **Deciziile și controlul de legalitate**

- *deciziile politice majore* sunt Luate de Adunarea Generală a Budapestei (la nivelul orașului) și de Adunările Reprezentanților (la nivelul districtelor) prin adoptarea de Ordonanțe municipale.

- *deciziile de stat* sunt luate de Oficiul Guvernamental al Capitalei, condus de un comisar guvernamental, ce exercită funcțiile de administrație de stat la nivel teritorial (ex: supravegherea legalității actelor administrative locale).

- **Controlul legalității**

Acțiunile administrației locale sunt supuse revizuirii judiciare de către instanțele de drept administrativ din Ungaria.

## WEBOGRAFIE

- [https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte\\_lc/LEGITEXT000006070633/](https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070633/)
- <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000880033>
- <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1985-5392>
- <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1983-6317>
- <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2004-4214>
- <https://www.berlin.de/rbmskzl/politik/senat/verfassung/>
- <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/BJNR000010949.html>
- <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20020410361>
- [https://www.lachambre.be/kvvcr/pdf\\_sections/publications/jurid/bwhif\\_2.pdf](https://www.lachambre.be/kvvcr/pdf_sections/publications/jurid/bwhif_2.pdf)
- <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10000138>
- <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrW&Gesetzesnummer=20000308>
- <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2014-04-07;56>
- <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1800125.tv>
- <https://www.elections.im.dk/media/22544/act-on-local-government.pdf>
- <https://www.government.se/contentassets/9577b5121e2f4984ac65ef97ee79f012/the-swedish-local-government-act>
- <https://eu.vlex.com/vid/local-government-in-lithuania-394138950>